

UCHWAŁA Nr 199/2017
ZARZĄDU POWIATU TURECKIEGO
z dnia 9 czerwca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji
„Pilotażowego programu wsparcia nauczania języka niemieckiego
przez Samorząd Powiatu Tureckiego w klasach I-III szkół podstawowych
w latach 2017-2020”**

Na podstawie art. 32 ust. 2 pkt 4 w związku z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 ze zm.) oraz uchwały nr XXII/171/2016 Rady Powiatu Tureckiego z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Tureckiego na 2017 rok, zmienionej m. in. uchwałą nr XXVII/208/2017 Rady Powiatu Tureckiego z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie zmiany budżetu Powiatu Tureckiego na 2017 rok, uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „Pilotażowy program wsparcia nauczania języka niemieckiego przez Samorząd Powiatu Tureckiego w klasach I-III szkół podstawowych w latach 2017-2020”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Środki na realizację programu, o którym mowa w § 1, zostały zabezpieczone w uchwale nr XXVII/209/2017 Rady Powiatu Tureckiego z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Tureckiego na lata 2017-2024.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Dyktorowi Wydziału Rozwoju i Edukacji.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Mariusz Seńko – Starosta Turecki

Dariusz Kaluźny – Wicestarosta

Jan Konieczny – Członek Zarządu

Krzysztof Przygoński – Członek Zarządu

Wojciech Rusek – Członek Zarządu

RADCA PRAWNY
Magdalena Mikołajczyk
Pz-3856

Sygnatura
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Rozwoju i Edukacji
Izabela Gradecka

Sygnatura
Dyrektor
Wydziału Rozwoju i Edukacji
Sacek Suszek

UZASADNIENIE
do UCHWAŁY Nr 497 / 2017
ZARZĄDU POWIATU TURECKIEGO
z dnia 7.07.2017 r.
w sprawie przyjęcia do realizacji
„Pilotażowego programu wsparcia nauczania języka niemieckiego
przez Samorząd Powiatu Tureckiego w klasach I-III szkół podstawowych
w latach 2017-2020”

Realizacja „Pilotażowego programu wsparcia nauczania języka niemieckiego przez Samorząd Powiatu Tureckiego w klasach I-III szkół podstawowych w latach 2017-2020” jest szansą na usystematyzowanie działań w obszarze zbudowania spójnego systemu charakteryzującego się synergią działania i zapewnieniem ciągłości w nauczaniu języka niemieckiego w szkołach Powiatu Tureckiego. Realizacja programu stworzy warunki do wyposażenia uczniów w dodatkowe kompetencje językowe wynikające z potrzeb lokalnego rynku pracy. Podjęcie współpracy z samorządami gminnymi i wsparcie finansowe dla tych jednostek, z których największa liczba uczniów trafia do szkół Powiatu Tureckiego i w dalszej kolejności zasila rodzinny rynek pracy, może być zachętą do podjęcia w przyszłości wspólnych, bardziej intensywnych działań w zakresie tworzenia warunków do kształcenia wielojęzycznego w Powiecie Tureckim.

STAROSTA

Mariusz Seńko

Dyrektor
Wydziału Rozwoju i Edukacji

Jacek Suszek

Załącznik
do uchwały
Nr 497/2017
Zarządu Powiatu Tureckiego
z dnia 22.11.2016 r.

**Pilotażowy program wsparcia nauczania języka niemieckiego
przez samorząd Powiatu Tureckiego
w klasach I – III szkół podstawowych
w latach 2017-2020**

Spis treści:

1. Wstęp

2. Zalecenia Norymberskie

3. Założenia programu

4. Adresaci programu

5. Okres realizacji i finansowanie

6. Treści programowe

7. Kwalifikacje nauczycieli

1. Wstęp

Nauka języka obcego stanowi ważny element edukacji, a jego znaczenie wzrosło w ostatnich latach. Język angielski już dawno przestał być językiem obcym. Jego znajomość to absolutne minimum, a sam język zaczyna być traktowany jako „*lingua franca*” czyli język wspólny na obszarze, gdzie mówi się wieloma językami. W celu ułatwienia wzajemnego zrozumienia oraz utrzymania językowej i kulturowej różnorodności w Europie, Unia Europejska żąda dla wszystkich obywateli znajomości, oprócz ojczystego języka, także znajomości innych języków. Realizacja tego postulatu ma odbywać się przez umożliwienie wszystkim osobom kształcącym się na terenie Unii opanowania przynajmniej dwóch nowożytnych języków obcych już w czasie, w którym objęte są obowiązkiem szkolnym. Według obecnych analiz coraz bardziej istotną i dającą przewagę na rynku pracy staje się właśnie znajomość drugiego języka obcego.

Nauka języka obcego, w dobie globalizacji, stanowi więc ważny element edukacji, a jego znaczenie wzrosło w ostatnich latach z uwagi na otwartość kulturową i możliwości zdobycia pracy. Dzisiejsza młodzież podróżuje za granicę, ogląda telewizję satelitarną, korzysta z Internetu. Bardzo ważne stały się języki naszych sąsiadów, szczególnie język niemiecki. Przedsiębiorstwa działające w Polsce wymagają coraz częściej od osób ubiegających się o pracę znajomości dwóch języków obcych. Biorąc pod uwagę bliskie stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami, osoby z dobrą znajomością języka niemieckiego mają na rynku pracy z pewnością istotną przewagę. Niemiecki jest także drugim najważniejszym językiem nauki. Niemcy zajmują trzecie miejsce na świecie, jeśli chodzi o wkład w badania naukowe i ich rozwój, oraz przyznają zagranicznym naukowcom stypendia na prowadzenie badań. Niemieckie uniwersytety prowadzą szeroko zakrojone programy wymiany dla studentów i są, w porównaniu z innymi zagranicznymi uczelniami, o wiele bardziej atrakcyjne pod względem kosztów studiowania. Na terenie Polski działa ogromna liczba niemieckich i polsko – niemieckich instytucji. W żadnym innym kraju świata językiem niemieckim nie zajmuje się tyle osób co w Polsce – w sumie ok. 2,3 mln uczniów oraz dorosłych uczy się tu języka swoich zachodnich sąsiadów. Polska i Niemcy to wreszcie kraje ściśle ze sobą powiązane gospodarczo. Z analiz gospodarczych wynika, że bilans handlowy wymiany bilateralnej jest największy właśnie z Niemcami i stanowił w 2016 r. w zakresie eksportu ponad 50 miliardów euro a import szacuje się na poziomie 41,77 miliardów euro. Warto zaznaczyć, iż w dalszej kolejności jest Wielka Brytania z eksportem na poziomie 12,11 miliarda euro oraz Francja z eksportem w wysokości 10,1 miliarda euro. Istotnym jest również

fakt że niemiecki obszar językowy obejmuje w samej Unii Europejskiej 100 milionów ludności i jest największym w UE. Do niemieckiego obszaru językowego zaliczamy Szwajcarię, Austrię i Liechtenstein.

Uwarunkowania lokalne również wskazują na istotne znaczenie języka niemieckiego dla powiatu tureckiego. Najważniejszym kierunkiem eksportu dla firm znajdujących się na terenie powiatu tureckiego jest rynek niemiecki i w niektórych przypadkach stanowi on aż 90 % .

Niemcy są również krajem gdzie jeżdżą uczniowie szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Turecki i tak np. na praktyki zawodowe w firmach Bosch, Blaupunkt, Thyssen Krupp, DHL Supply Chain na terenie Niemiec odbyło łącznie od 2010 r. ponad 160 uczniów z ZST w Turku. W ramach współpracy również uczniowie ze szkół Niemieckich Werner von Siemens Schule, Kufmannisches Berufskolegg Walther Rathenau odbywają praktyki zawodowe w zakładach zlokalizowanych na terenie (Profim, Sun Garden, Ambro Logistik, Obatrans i inne). Od 2012 r. corocznie ok. 6 uczniów z niemieckich szkół odbywa praktyki w Turku. Uczniowie z ZSR w Kaczkach Średnich mają możliwość zdobywania szlifów językowych w ramach realizowanych projektów np. „Deutsch hat Klasse”. Współpraca ze szkołą Ferdinand Braun Schule z niemieckiej Fuldy sprzyja kulturowej wymianie młodzieży. Buduje to pozytywny klimat do kształcenia kompetencji językowych oraz informacji o regionie.

2. Zalecenia Norymberskie

Na całym świecie obserwuje się tendencję do wcześniejszego rozpoczynania nauki języków obcych , zupełnie inaczej niż miało to miejsce jeszcze 15 lat temu. Zalecenia Norymberskie w zakresie wczesnej nauki języków obcych wydane w 1996 r. przez Goethe-Institut zostały opracowane we współpracy z licznymi ekspertami z 22 krajów na całym świecie, aby ułatwić stworzenie w zakresie wczesnej nauki języków obcych możliwie ogólnej podstawy o charakterze curriculum.

Wytyczne dla władz odpowiadających za politykę oświatową:

- a) stworzenie jasnego i spójnego planu kształcenia w zakresie języków, który uwzględniałby specyfikę danego kraju i regionu;
- b) opracowanie jednoznacznych wytycznych dotyczących realizacji polityki językowej oraz działań wspierających naukę języków;

- c) stworzenie warunków i przeznaczenie środków finansowych na rzecz kształcenia i doskonalenia nauczycieli;
- d) przejrzystą prezentację opinii publicznej do celów działań reformatorskich;
- e) włączenie do procesów decyzyjnych organizacji zajmujących się wspieraniem języków i ich nauki;
- f) łatwą dostępność oferty edukacyjnej w zakresie wczesnej nauki języków obcych dla możliwie wszystkich dzieci.

Realizacja zaleceń norymberskich w powiecie tureckim, których skutkiem ma być wprowadzenie zajęć z j. niemieckiego już w klasach I – III w ramach realizowanego programu ma inspirować uczniów do poznawania krajów niemieckojęzycznych oraz ich mieszkańców, a tym samym zachęcić do nauki języka niemieckiego na dalszych etapach edukacyjnych. Istotnym elementem ma być również poznawanie kultury krajów niemieckojęzycznych, dlatego tak istotnym jest wskazanie podobieństw i odmienności obszarów kulturowych tych krajów. Działanie to pozwoli na kształtowanie wśród dzieci postawy otwartości i tolerancyjności wobec wartości kulturowych innych narodów. Program ma przede wszystkim na celu rozwijanie sprawności mówienia i rozumienia ze słuchu języka niemieckiego. Ze względu na fakt, że nauczanie języków obcych już na pierwszym szczeblu edukacji powinno odbywać się za pośrednictwem aktywnych metod nauczania, dostosowanych do możliwości rozwojowych dzieci w tym wieku, władze Powiatu Tureckiego podjęły działania w zakresie zapewnienia wsparcia metodycznego w ramach współpracy z Wydziałem Filologicznym PWSZ w Koninie a także z Instytutem Goethego w Warszawie, ponadto nauczyciele szkół z powiatu tureckiego podjęli inicjatywę zawiązania powiatowego oddziału Polskiego Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Niemieckiego.

3. Założenia programu

W świetle przemian jakie zachodzą w zjednoczonej Europie bardzo ważną rolę w nowoczesnym kształceniu ucznia odgrywa nauka języków obcych. Język niemiecki, to jeden z ważniejszych języków europejskich, to również język naszych sąsiadów.

Wzmocnienie świadomości z korzyści płynących ze znajomości języka sąsiada, z pewnością podniesie kompetencje językowe uczniów, a w przyszłości, biorąc pod uwagę bliskie stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami, osoby z dobrą znajomością języka niemieckiego będą miały na rynku pracy istotną przewagę. Fakt ten został potwierdzony również wynikiem ankiet przeprowadzonych wśród największych pracodawców na terenie Powiatu Tureckiego. Wszystkie ankietowane przedsiębiorstwa wskazują na duże

zapotrzebowanie na kadry ze znajomością języka niemieckiego i akcentują prognozę rosnącą w dłuższej perspektywie czasowej. W odniesieniu do wcześniejszych i bieżących analiz szkoły powiatowe oraz władze Powiatu Tureckiego podjęły decyzję o znacznym zwiększeniu liczby godzin języka niemieckiego w szkołach ponadgimnazjalnych w szczególności w obszarze handlu, ekonomii, produkcji, transportu oraz logistyki (kierunek technik handlowiec – menadżer handlu, technik logistyk, technik spedytor, technik pojazdów samochodowych, profil lingwistyczno – biznesowy, profil matematyczno – ekonomiczny). Działanie to podyktowane było również uwarunkowaniami dalszego kształcenia, gdzie w procesie rekrutacji wymagany jest pozytywny wynik na egzaminie maturalnym z drugiego języka nowożytnego (Szkoła Główna Handlowa).

Z analizy, której celem było zaobserwowanie stopnia realizacji nauczania języka niemieckiego, jako języka drugiego, w szkołach podstawowych z powiatu tureckiego już od najwcześniejszego etapu edukacyjnego wynika, brak spójności w obszarze realizacji tego zadania. Sytuacja wygląda bardzo odmiennie w różnych szkołach, w poszczególnych gminach. Najwcześniej drugi język wprowadzany jest w szkołach podstawowych w mieście Turek, a także w szkołach z terenu Gminy i Miasta Tuliszków. Przy czym należy zauważyć, że tylko w jednej szkole z terenu miasta Turek, język niemiecki realizowany jest w wymiarze 2 godzin tygodniowo, co wpisuje się w założenia dydaktyczne i metodyczne nauczania języka obcego. W niektórych samorządach wprowadzenie drugiego języka obcego ma miejsce od 4 klasy szkoły podstawowej, a w pozostałych drugi język obcy nie był realizowany w ogóle na poziomie szkoły podstawowej. Fakt ten generuje określone problemy przy rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, gdzie realizacja programu obejmuje rozszerzony zakres nauczania dwóch języków nowożytnych, a także realizację praktyk zawodowych, gdzie wymagany jest kontakt z klientem zagranicznych i konieczność komunikacji w języku obcym. Szansą na usystematyzowanie sytuacji wydaje się zbudowanie spójnego systemu charakteryzującego się synergią działania i zapewnieniem ciągłości w nauczaniu języków obcych. Wydaje się, że stworzenie modelu, w którym na terenie każdej gminy byłby prowadzony przynajmniej jeden oddział w roczniku zgodnie z zaleceniami norymberskimi i nauczaniem języków obcych w zakresie rozszerzonym, dałby szansę kontynuacji kształcenia językowego również w późniejszym okresie edukacyjnym łącznie na przestrzeni 12-13 lat nauki (8+4 lub 5 lat). Jest to również zgodne z tworzeniem warunków do wyposażania mieszkańców w kompetencje zawodowe w zakresie nowych technologii i wielojęzyczności w odniesieniu do zmian społeczno – gospodarczych, a także w kontekście zmniejszającej się liczby ludności na terenie powiatu tureckiego (spadek w roku 2050 do poziomu 75 000 z obecnego 84 000). Fakt ten

spowoduje w przyszłości konieczność zastąpienia materiałochłonnych metod produkcji bardziej zaawansowanymi technologicznie. Równie istotnymi kompetencjami będą kompetencje językowe i model społeczeństwa wielojęzycznego.

Podjęcie więc inicjatywy współpracy z samorządami gminnymi i wsparcie finansowe dla tych jednostek, z których największa liczba uczniów trafia do szkół Powiatu Tureckiego i w dalszej kolejności zasila rodzimy rynek pracy, jest jak najbardziej zasadne. Działanie to może być zachętą do podjęcia w przyszłości bardziej intensywnych działań w zakresie tworzenia warunków do kształcenia wielojęzycznego.

4. Adresaci programu

Programem objęci będą uczniowie z klas: I – III

Program przewidziany jest do realizacji w szkołach podstawowych w ramach dodatkowych godzin dydaktycznych w klasach z rozszerzonym zakresem nauczania języków obcych, we wskazanych przez organy prowadzące szkoły w gminach: Gmina Miejska Turek, Gmina Turek, Gmina i Miasto Tuliszków, Gmina i Miasto Dobra, Gmina Władysławów, Gmina Kawęczyn, Gmina Przykona, Gmina Brudzew, Gmina Malanów, Gmina Gmina i Miasto Uniejów, Gmina Wartkowice, Gmina Goszczanów. Katalog samorządów został określony na podstawie liczby uczniów z poszczególnych gmin kształcących się w dalszej kolejności w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Powiat Turecki.

5. Okres realizacji i finansowanie

Okresem realizacji programu będą lata 2017 – 2020. Ze względu na pilotażowy charakter programu nie wyklucza się w przyszłości rozszerzenia lub wydłużenia realizacji programu. Kontynuacja programu będzie uwarunkowana możliwościami finansowymi jak również możliwościami pozyskania środków zewnętrznych. Finansowanie programu będzie polegało na udzieleniu dotacji samorządom gminnym na pokrycie kosztów kształcenia w zakresie języka niemieckiego w wymiarze 2 godziny tygodniowo we wskazanych przez samorząd gminny oddziałach. Liczba 2 godzin tygodniowo wynika z zaleceń metodycznych dotyczących nauki języka obcego. Realizacja wsparcia będzie dotyczyła zabezpieczenia środków na pokrycie wynagrodzenia nauczyciela w wymiarze 2 godzin tygodniowo w klasach 1-3 w latach 2017-2020 dla jednego oddziału w roczniku na gminę. Zakłada się że nauka będzie realizowana dodatkowo w klasach 4-6 ze środków samorządu gminnego. Nauka w klasach 7-8 będzie nauką obowiązkową w zakresie 2 języków obcych realizowaną zgodnie z podstawą programową.

Przewidywana kalkulacja finansowa:

Rok 2017 –	12 gmin x 6h/tyg. x 17 tyg. x 50 zł/h =	61 200 zł
Rok 2018 –	12 gmin x 6h/tyg. x 38 tyg. x 50 zł/h =	136 800 zł
Rok 2019 –	12 gmin x 6h/tyg. x 38 tyg. x 50 zł/h =	136 800 zł
Rok 2020 –	12 gmin x 6h/tyg. X 21 tyg. x 50 zł/h =	75 600 zł

Razem: 410 400 zł

6. Założenia programowe

Niniejszy program nauczania opiera się na założeniach określonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. Z 2012 r. poz. 977) i rozporządzenie MEN z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2014 r. poz. 803).

Ponadto uwzględnia koncepcje europejskiej polityki językowej przedstawionej w Europejskim systemie opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie i szczegółowe wytyczne realizacji opracowane przez Goethe Institut.

Program ukierunkowany jest na działania językowe oraz kulturoznawcze, gramatyka jest elementem istotnym, lecz podrzędnym, jedynie wplecionym w kontekst sytuacyjny, opiera się więc na założeniach metody komunikatywno - pragmatycznej. Metodyczne i dydaktyczne aspekty dostosowane zostały do rozwoju intelektualnego i emocjonalnego ucznia.

Dzieci w wieku szkoły podstawowej są w okresie tak zwanej naturalnej przyswajalności języka. Z tego względu główny nacisk na zajęciach powinno się kłaść na słuchanie i mówienie. Słuchanie jest pierwszą sprawnością, jaką należy najpierw ćwiczyć. Tej sprawności powinno się szczególnie dużo czasu poświęcić, ponieważ dziecięcy aparat mowy jest tak ukształtowany, że umożliwia mu szybkie opanowanie systemu fonetycznego języka obcego.

Mówienie jest następną ważną sprawnością językową, pierwszorzędną w metodzie komunikacyjnej. Od początku należy przyzwyczajać dzieci do swobodnego mówienia. Ćwiczeniom na mówienie powinny być powiązane z tematami, sytuacjami lub zachowaniami bliskimi dziecku i z życia codziennego. Tematy do mówienia powinny być również dostosowane do wieku dziecka. Bodźcem do mówienia mogą być: filmy, piosenki, obrazki, muzyka, kukiełki.

Począwszy od klasy pierwszej zajęcia będą poświęcone rozszerzaniu kompetencji językowych z zakresu posługiwania się komunikatywnym językiem niemieckim. Program zakłada również oswojenie się z melodią i brzmieniem języka obcego m.in. poprzez spotkania

z uczniami ze szkoły w Niemczech, użycie na zajęciach materiałów audio i audio-wideo, odgrywanie scenek, dialogów, tworzenie przedstawień teatralnych, filmów, kolaży oraz naukę piosenek w języku niemieckim. Niezwykle ważne jest, aby budzić i podtrzymywać u dzieci zainteresowanie językiem i aby przekonywać je o przydatności i atrakcyjności nauki języka niemieckiego oraz o tym, że nauka wcale nie musi być nudna i kojarzyć się tylko z podręcznikiem. Zajęcia będą poświęcone również elementom wiedzy o literaturze, historii, geografii, kulturze języka, edukacji oraz stylu życia. Program ma na celu ulepszać, udoskonalić i wzbogacić pracę z uczniami. **W ramach realizowanego programu ocena z przedmiotu język niemiecki będzie wpisana na świadectwie szkolnym od pierwszej klasy szkoły podstawowej.**

7. Kwalifikacje nauczycieli

Beneficjenci programu zapewnią, że osoby wskazane do realizacji zajęć posiadają uprawnienia do przeprowadzenia nauczania języka niemieckiego, zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2013 r. poz. 1207), z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2014 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. poz. 1084), zawartymi w **OBWIESZCZENIU MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli.**

Opracowanie :

Wydział Rozwoju i Edukacji

Dyrektor
Wydziału Rozwoju i Edukacji
Jacek Suszek
Jacek Suszek